

Ställningstagande avseende hörande enligt 7 kap. 3 § konkurslagen

Enligt 7 kap. 3 § konkurslagen ska tingsrätten höra Kronofogdemyndighetens (Kronofogdens) konkurstillsyn innan den utser konkursförvaltare. I detta ställningstagande redogörs närmare för hur konkurstillsynen ska förhålla sig till hörandet och hur den ska resonera i frågan om förordnandet. Det innehåller även en redogörelse för hur Kronofogden ser på frågor om jäv och förvaltarnas underrättelseskyldighet gentemot myndigheten.

- Tingsrätterna har det yttersta ansvaret för att utse förvaltare i varje enskild konkurs och för de s.k. konkursförvaltarlistorna som hålls på varje tingsrätt. 7:3-hörandet ska genomföras och besvaras i samband med beslutet om konkurs. Det ska exempelvis inte ske redan i samband med konkursansökan. Det är också tingsrätterna som, utifrån förvaltarlistorna, anger vem som står på tur för att förordnas till förvaltare i konkursen. Konkurstillsynen besvarar tingsrättens hörande med ett tillstyrkande (lämplig förvaltare) eller ett avstyrkande (olämplig förvaltare). Aldrig genom att föreslå en ”lämpligare” förvaltare. Ett avstyrkande ska innehålla en motivering till varför förvaltaren är olämplig för den aktuella konkursen.
- Vid hörandet ska konkurstillsynen alltid hämta in grundläggande information om konkursgäldenären samt kontrollera om den aktuella förvaltaren är försenad i redan pågående uppdrag.
- Vad gäller förvaltarförslag godtas dessa generellt sett. Det gäller både förslag från borgenärer och gäldenären. Även förslag från likvidatorer bör generellt sett godtas. Däremot bör förslag från likvidatorer som regelmässigt, korsvis, lämnar förslag på varandra normalt sett inte tillstyrkas. Är förslaget motiverat utifrån sakliga skäl kan det finnas anledning att göra en annan bedömning.
- Förvaltaren har själv ansvaret för att pröva sitt eget jäv. Konkurstillsynen ska normalt sett inte ”ex officio” – utan särskild anledning – undersöka jävsfrågor närmare. Enligt 7 kap. 1 § sista stycket konkurslagen har förvaltaren en långtgående underrättelseskyldighet gentemot konkurstillsynen om förhållanden som *kan* medföra jäv.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

- Den förvaltare som underlåter att iaktta underrättelseskyldigheten bör underrättas därom. I allvarligare fall bör förvaltaren tillskrivas och upplysas om att fortsatta försummelser kan påverka myndighetens bedömning av förvaltarens möjligheter till nya förordnanden. Detta gäller särskilt om underlåtelser rent faktiskt har kommit att påverka jävsbedömningen i den enskilda konkursen.
- Om konkurstillsynen i samband med 7:3-hörandet bedömer att förvaltaren är jävig ska denna inställning meddelas tingsrätten. Konkurstillsynens uppfattning ska vara motiverad. Detsamma gäller om förvaltaren, innan 7:3-hörandet, kontaktar konkurstillsynen i en jävsfråga.

I viss utsträckning är konkurstillsynen beroende av respektive tingsrätts hantering på detta område. Det kan medföra att konkurstillsynens handläggning under en kortare övergångstid i vissa delar måste avvika från vad som föreskrivs i detta ställningstagande.

En närmare beskrivning av utgångspunkterna för konkurstillsynens bedömning vid 7:3-hörandet och frågor som rör jäv för konkursförvaltare finns i bifogad rättslig promemoria.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad verksamhetschef. I den slutliga handläggningen har även deltagit enhetscheferna Per-Olof Lindh, Jan Åkerlund och Berith Kahn Karlsson, verksamhetscontrollern Anders Birkeros, HR-partnern Therese Bellander, verksjuristen Love Wilén Örnulf samt verksamhetsutvecklaren Jörgen Tesch (föredragande).

Lena Bäcker
Chef verksamhetsområde 1

Rättslig promemoria

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Bakgrund och syfte	5
3	Inledning	6
4	Konkursförvaltarens krets	7
	4.1 Allmänt om konkursförvaltarens krets	7
	4.2 Tingsrätternas förvaltarlistor.....	8
5	Hörandet enligt 7 kap. 3 § konkurslagen	9
	5.1 Allmänt om hörandet	9
	5.2 När ska hörandet genomföras?.....	9
	5.3 Konkurstillsynens roll i samband med hörandet.....	9
6	Förslag på förvaltare – från gäldenären och borgenärerna	12
	6.1 Allmänt om förslag	12
	6.2 Förslag från borgenär.....	13
	6.3 Förslag från gäldenären	14
	6.4 Särskilt om förvaltarförslag från likvidator	15
7	Jäv för konkursförvaltare	16
	7.1 Allmänt	16
	7.2 Förvaltarens underrättelseskyldighet enligt 7 kap. 1 § sista stycket konkurslagen.....	17
	7.3 De olika jävssituationerna.....	19
	<i>Relationer till gäldenären och dess ställföreträdare</i>	19
	7.3.1 Inledning	19
	7.3.2 Närstående till gäldenären enligt 4 kap. 3 § konkurslagen	19
	7.3.3 Uppdrag för gäldenären eller dess ställföreträdare	20
	7.3.4 Övriga relationer till gäldenären eller dess ställföreträdare.....	21
	7.3.5 Uppdrag som företagsrekonstruktör för gäldenären	22
	7.3.6 Förvaltaren är eller har varit gäldenärens likvidator.....	24
	7.3.7 Koncerner i konkurs.....	24
	7.3.8 Stafettkonkurser	26
	<i>Relationer till borgenärerna eller deras ställföreträdare</i>	26
	7.3.9 Inledning	26
	7.3.10 Närstående till borgenärer.....	27
	7.3.11 Uppdrag för borgenären eller dess ställföreträdare.....	28
	7.3.12 Övriga relationer till borgenären eller dess ställföreträdare.....	30

1 Sammanfattning

Enligt 7 kap. 3 § konkurslagen ska tingsrätten höra Kronofogdemyndighetens (Kronofogdens) konkurstillsyn innan den utser konkursförvaltare. I detta ställningstagande redogörs närmare för hur konkurstillsynen ska förhålla sig till hörandet och hur den ska resonera i frågan om förordnandet. Det innehåller även en redogörelse för hur Kronofogden ser på frågor om jäv och förvaltarens underrättelseskyldighet gentemot myndigheten.

Tingsrätterna har det yttersta ansvaret för att utse förvaltare i varje enskild konkurs och för de s.k. konkursförvaltarlistorna som hålls på varje tingsrätt. 7:3-hörandet ska genomföras och besvaras i samband med beslutet om konkurs. Det ska exempelvis inte ske redan i samband med konkursansökan. Det är också tingsrätterna som, utifrån förvaltarlistorna, anger vem som står på tur för att förordnas till förvaltare i konkursen.

Konkurstillsynen besvarar tingsrättens hörande med ett tillstyrkande (lämplig förvaltare) eller ett avstyrkande (olämplig förvaltare). Aldrig genom att föreslå en "lämpligare" förvaltare. Ett avstyrkande ska innehålla en motivering till varför förvaltaren är olämplig för den aktuella konkursen. Vid hörandet ska konkurstillsynen alltid hämta in grundläggande information om konkursgäldenären samt kontrollera om den aktuella förvaltaren är försenad i redan pågående uppdrag.

Vad gäller förvaltarförslag godtas dessa generellt sett. Det gäller både förslag från borgenärer och gäldenären. Även förslag från likvidatorer bör generellt sett godtas. Däremot bör förslag från likvidatorer som regelmässigt föreslår en viss förvaltare normalt sett inte tillstyrkas. Är förslaget motiverat utifrån sakliga skäl kan det finnas anledning att göra en annan bedömning.

Förvaltaren har själv ansvaret för att pröva sitt eget jäv. Konkurstillsynen ska normalt sett inte "ex officio" – utan särskild anledning – undersöka jävsfrågor närmare. Enligt 7 kap. 1 § sista stycket konkurslagen har förvaltaren en långtgående underrättelseskyldighet gentemot konkurstillsynen om förhållanden som *kan* medföra jäv.

Den förvaltare som underlåter att iaktta underrättelseskyldigheten bör underrättas därom. I allvarigare fall bör förvaltaren tillskrivas och upplysas om att fortsatta försummelse kan påverka myndighetens bedömning av förvaltarens möjligheter till nya förordnanden. Detta gäller särskilt om underlåtelsen rent faktiskt har kommit att påverka jävsbedömningen i den enskilda konkursen.

Om konkurstillsynen i samband med 7:3-hörandet bedömer att förvaltaren är jävig ska denna inställning meddelas tingsrätten. Konkurstillsynens uppfattning ska

vara motiverad. Detsamma gäller om förvaltaren, innan 7:3-hörandet, kontaktar konkurstillsynen i en jävsfråga.

I viss utsträckning är konkurstillsynen beroende av respektive tingsrätts hantering på detta område. Det kan medföra att konkurstillsynens handläggning under en kortare övergångstid i vissa delar måste avvika från vad som föreskrivs i detta ställningstagande.

2 Bakgrund och syfte

Grundläggande förvaltningsrättsliga principer kräver att en myndighets beslutsfattande präglas av saklighet och är fritt från godtycklighet. För att leva upp till dessa krav måste verksamheten styras av samma grundprinciper och av gemensamma riktlinjer. Bland konkurstillsynsverksamhetens främsta mål finns följaktligen kravet på att bemöta externa intressenter på ett likartat sätt över hela landet. Utifrån givna riktlinjer är det sedan upp till varje tjänsteman att pröva och fatta beslut i det enskilda ärendet.

Kronofogden är sedan 2006 en s.k. ”enmyndighet”. Därmed finns också goda förutsättningar för en intern reglering som gör att myndighetens hantering får enhetliga utgångspunkter.

Konkurstillsynen har idag kontor med personal på sju orter över landet – i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg, Malmö – samt i Eskilstuna, Jönköping, Sundsvall och Umeå. Kontoren är organiserade i fyra team. Förutsättningarna för de olika teamen är i många avseenden liknande, men den geografiska spridningen och därmed anknytningen till olika tingsrätters domsagor innebär ändå att teamen har delvis olika utgångspunkter för sin verksamhet.

Konkurstillsynsverksamheten har följande regeringsuppdrag enligt regleringsbrevet för 2015 - ”Tillsynen ska bidra till att konkursförvaltningen sker lagenligt, likformigt och effektivt”. Även här framhålls alltså en likformig hantering – hos förvaltarna – som ett av de mest centrala momenten.

Under 2012 identifierade en arbetsgrupp flera områden, av betydelse för de externa intressenterna, inom vilka det är särskilt viktigt att konkurstillsynsverksamheten gör enhetliga bedömningar och arbetar på ett i övrigt enhetligt sätt. Ett av de mesta angelägna områdena att jobba vidare med var hanteringen av hörandet enligt 7 kap. 3 § konkurslagen. Det kunde konstateras att tillämpningen skiljde sig åt mellan kontoren i flera avseenden. Frågan är av stor betydelse för flera av de externa intressenterna, inte minst för konkursförvaltarna och tingsrätterna.

Beslutad av

Lena Bäcker

Dokumentägare

Lena Bäcker

Gäller fr.o.m.

2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation

Verksamhetsomr. 1

Beslutsdatum

2016-02-08

Ny

Nr

4/16/TSM

Dnr

832 298-16/121

Huvudsyftet med ett ställningstagande på detta område är att tillskapa ett enhetligt synsätt inom konkurstillsynsverksamheten i frågor som aktualiseras när tingsrätten hör konkurstillsynen i samband med att konkursförvaltare utses i en konkurs. Vidare syftar det till att skapa klarhet och tydlighet i de frågor som är föremål för ställningstagandet.

3 Inledning

En väl fungerande kreditgivning är en viktig hörnsten i ett modernt samhälle. Med kreditgivning avses här verksamheter som bedrivs av bland annat banker och finansbolag men också krediter som ges av exempelvis leverantörer i samband med leverans av en vara eller tjänst. En förutsättning för att kreditgivningen i samhället ska fungera tillfredsställande är att kreditgivarna och övriga aktörer i samhället kan förlita sig på en effektiv och rättssäker hantering vid betalningsproblem hos gäldenären. En viktig del i det sammanhanget är hanteringen inom ramen för en konkurs.

Det huvudsakliga syftet med konkursinstitutet är en ordnad, framförallt i betydelsen rättssäker, avveckling av konkursgäldenärens tillgångar. För att behålla kreditmarknadens förtroende för konkursinstitutet är det mycket viktigt att de aktörer som hanterar avvecklingen av tillgångarna, framförallt konkursförvaltarna, inte påverkas av ovidkommande frågor eller hänsyn eller på annat sätt missbrukar sin ställning. För en framgångsrik konkurshandläggning är det vidare nödvändigt att även allmänheten har ett stort förtroende för konkursförvaltaren och för konkursinstitutet som sådant. Utan ett sådant förtroende finns en betydande risk för att handläggningen försvåras på flera sätt.

För att i möjligaste mån garantera ett stort förtroende för konkursinstitutet och för konkursförvaltarna är det inte minst viktigt att frågor som rör utseendet av förvaltare i varje enskild konkurs framstår som förutsägbart och därmed rättssäkert. En över landet enhetlig hantering av frågor som rör utseendet av förvaltare är också ett berättigat krav i detta sammanhang.

Föremålet för denna promemoria är frågor som har anknytning till utseendet av konkursförvaltare och i synnerhet Kronofogdens konkurstillsynsverksamhets överväganden i denna fråga, vilka framförallt aktualiseras i samband med tingsrättens hörande jämlikt 7 kap. 3 § konkurslagen. Reglerna i konkurslagen som rör konkursförvaltarjäva är av grundläggande betydelse i detta sammanhang och kommer att behandlas på ett ingående sätt.

4 Konkursförvaltarkretsen

4.1 Allmänt om konkursförvaltarkretsen

Det saknas formell reglering som tar sikte på hur den ska gå tillväga som vill anmäla sitt intresse för att regelmässigt kunna bli förordnad som konkursförvaltare i en svensk konkurs.

Av 7 kap. 1 § första stycket konkurslagen framgår visserligen vilka *krav* som kan ställas på den som vill komma ifråga för konkursförvaltaruppdrag. Av bestämmelsen kan emellertid inte utläsas mer än att en konkursförvaltare ska ha en för uppdraget särskild insikt och erfarenhet samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Enligt förarbetena till konkurslagen ska en förvaltare förutom rättslig specialistkompetens inom flera områden också besitta en för ändamålet lämpad kontorsorganisation. Departementschefen framhöll vidare att uppdragen borde koncentreras till en ganska begränsad grupp av personer.¹

Kronofogdens konkurstillsyn ska verka för att det över tid finns en väl avpassad krets av personer som kan komma ifråga för konkursförvaltaruppdrag.² I ett ställningstagande från 2008 redovisas Kronofogdens uppfattning om konkursförvaltarkretsen och hur förändringar i denna ska hanteras.³

Huvudsyftet med ställningstagandet är att tydliggöra myndighetens uppfattning, som överensstämmer med konkurslagens förarbeten, att i princip endast specialister på konkursförvaltning ska förordnas till förvaltare i en konkurs. Därigenom kan kvaliteten i konkurshanteringens säkerställas och på sikt också bidra till att konkursförvaltningen bli mer kostnadseffektiv. Ett annat syfte med ställningstagandet är att Kronofogden ska ha en enhetlig syn på hur förändringar inom förvaltarkretsen ska hanteras, med ambitionen att förvaltarna ska få en likvärdig och enhetlig behandling över landet.

I en anvisning från 2014 redovisar myndigheten sin syn på ett lämpligt förfarande i samband med att någon vill upptas i konkursförvaltarkretsen. Enligt anvisningen bör en person som vill upptas i kretsen anmäla sitt intresse till den tingsrätt, inom vars område sökanden är verksam. Konkurstillsynen ska efter tingsrättens begäran därom utreda framförallt sökandens lämplighet, men också överväga den befintliga konkursförvaltarkretsens sammansättning samt avge ett yttrande till tingsrätten över intresseanmälan. Yttrandet ska innehålla en motiverad rekommendation om sökanden bör upptas i kretsen eller inte.⁴

¹ Prop. 1978/79:105 s. 156 ff.

² NJA 2007 s. 471 och JK:s beslut den 6 oktober 2005, dnr 930-03-21.

³ Konkursförvaltarkretsen - 8/09/TSM.

⁴ Dnr 831 13565-14/121.

4.2 Tingsrätternas förvaltarlistor

Någon formell auktorisation av konkursförvaltare finns som ovan antytts inte. På landets samtliga tingsrätter finns emellertid uppgifter om vilka som regelmässigt förordnas som konkursförvaltare, inom den aktuella tingsrättens domsaga - s.k. konkursförvaltarlistor. Listorna saknar i formell mening laglig grund, men fyller ändå en viktig praktisk funktion. De på listorna upptagna kan, normalt sett, utan närmare kontroller förordnas till konkursförvaltare. Något formellt hinder mot att i en enskild konkurs utse någon till konkursförvaltare, som inte är upptagen på listorna finns emellertid inte.⁵ Det har inte ansetts korrekt att en tingsrätt genom ett generellt beslut, som inte gäller ett enskilt ärende, besluta att en konkursförvaltare inte ska få fler uppdrag.⁶

Tingsrätternas förvaltarlistor utgör normalt sett grund för en turordning vid fördelningen av konkurser utan förvaltarförslag från borgenärer eller gäldenären mellan förvaltarna inom samma tingsrätts domkrets - dvs. mellan förvaltarna på samma "lista". Inom vissa regioner får förvaltarna uppdrag från samtliga regionens tingsrätter - normalt sett delar dessa tingsrätter inte på en förvaltarlista, utan varje tingsrätt har sin egen lista.

Dessa s.k. "listkonkurser" utgör oftast antalsmässigt en övervägande andel av konkurserna under året och möjliggör för varje konkursförvaltare på listan att få en någorlunda kontinuerlig och förutsägbar tillströmning av konkursförvaltaruppdrag. Denna kontinuitet är viktig för att upprätthålla erfarenheten och kompetensen, både hos förvaltarna själva, men också hos dennes kontorsorganisation.

Som framgått ovan är det tingsrätten som är ansvarig för konkursförvaltarlistorna och vilka förvaltare som är upptagna på dessa. Som också har framhållits i det föregående avsnittet har konkurstillsynen visserligen ett visst ansvar för konkursförvaltarkretsens sammansättning och har bland annat tagit på sig en form av utredningsansvar i samband med att nya förvaltare anmäler sitt intresse för att upptas på en lista. Det sagda innebär emellertid inte att det är konkurstillsynen som är ytterst ansvarig för listorna. Det ansvaret åvilar som sagt på respektive tingsrätt.

⁵ NJA 1981 s. 764.

⁶ NJA 2001 not A 3.

5 Hörandet enligt 7 kap. 3 § konkurslagen

5.1 Allmänt om hörandet

Det är tingsrätten som ensamt avgör vem som ska utses till förvaltare i en konkurs. Kronofogdens konkurstillsyn ska emellertid, enligt 7 kap. 3 § konkurslagen, höras dessförinnan.

Det är mycket angeläget att en konkursförvaltare förordnas så kort tid efter konkursbeslutet som möjligt.

5.2 När ska hörandet genomföras?

Enligt 2 kap. 24 § konkurslagen ska konkursförvaltare utses snarast, när konkursbeslut har meddelats. Enligt konkurslagens systematik kan ett hörande enligt 7 kap. 3 § konkurslagen följaktligen bara genomföras på grundval av ett redan fattat konkursbeslut och inte vid en tidigare tidpunkt - t ex vid konkursansökningstillfället.

Konkurstillsynen bör således inte besvara höranden långt innan ett konkursbeslut är fattat. Dels stämmer ett sådant förfarande inte överens med konkurslagen, dels kan svaret bli direkt felaktigt. Det är inte ovanligt att de faktiska omständigheterna, vilka svaret grundas på, har hunnit ändras i tiden mellan konkursansökan och konkursbeslutet. En förvaltare som var väl lämpad vid t ex konkursansökningstillfället, kan av olika anledningar vara olämplig som förvaltare i konkursen i samband med konkursbeslutet någon eller några veckor senare.

Av praktiska skäl kan det förekomma att hörandet genomförs kort tid före konkursbeslutet.

5.3 Konkurstillsynens roll i samband med hörandet

Som framgår av 7 kap. 3 § konkurslagen är det tingsrätten som hör Kronofogdens konkurstillsyn och inte tvärtom. Det är följaktligen inte i något fall konkurstillsynens uppgift att för tingsrätten föreslå lämplig förvaltare i en konkurs. Istället är det antingen tingsrätten som, i samband med hörandet med konkurstillsynen, lämnar besked om vilken förvaltare som står på tur att förordnas i den enskilda konkursen ("listkonkurs") eller redovisar det eller de förvaltarförslag som lämnats av någon eller flera borgenärer eller av gäldenären. I vissa fall väljer tingsrätten, inte den förvaltare som står på tur på listan, utan någon av förvaltarna på listan som anses särskilt lämpad för den aktuella konkursen.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Även om myndigheten således inte har något avgörande och bestämmande inflytande över vare sig vem som föreslås eller slutligt utses till förvaltare tillmäts ändå myndighetens uppfattning i frågan stor betydelse. Kronofogdens konkurstillsyn anses ofta ha god kännedom om förvaltarna, både utifrån fortlöpande kontakter med förvaltarna i enskilda konkurser, men också från mer generellt hållna informationsutbyten, såsom exempelvis byråbesök och kontakter i samband med genomförandet av kvalitetsgranskningar.

Utseendet av konkursförvaltare är ett av de viktigaste besluten under hela konkursförfarandet. Det är följaktligen viktigt att vare sig tingsrätt eller konkurstillsyn faller tillbaka på en slentrianmässig rutin i valet av förvaltare.⁷ Det är alltså nödvändigt att konkurstillsynen gör en noggrann individuell lämplighetsprövning i varje enskild konkurs. Konkurstillsynen måste därför samla in upplysningar om framförallt konkursgäldenären, men också om den tilltänkta förvaltaren för att kunna bedöma om denne är lämplig för det aktuella uppdraget.

Myndigheten bör således bilda sig en övergripande uppfattning om vilken typ av verksamhet som konkursgäldenären har bedrivit och därmed också vilka frågeställningar och svårigheter som kan tänkas uppkomma i konkursen. Myndigheten ska också kontrollera om den tilltänkta förvaltaren är försenad med åtgärder i de konkurser som denne redan förvaltar. Denna kontroll kan antingen göras i samband med varje 7:3-hörande eller fortlöpande – med viss regelbundenhet. Förseningarna kan indikera att förvaltaren för tillfället har en alltför hög arbetsbelastning och därmed är olämplig att - tills vidare - åta sig nya uppdrag. I en anvisning från 2014 redovisas hur konkurstillsynen ska förfara om myndigheten överväger att tillfälligt avstyrka att en konkursförvaltare får nya förordnanden – vanligtvis på grund av förseningar med redan pågående uppdrag.⁸

Efter att ha inhämtat tillräcklig information om konkursgäldenären och den tilltänkta förvaltaren ska konkurstillsynen skyndsamt lämna sitt svar till tingsrätten.

Utifrån myndighetens bedömning, om den tilltänkta förvaltaren är lämplig eller olämplig för det aktuella uppdraget, bör svaret till tingsrätten utgöras av ett tillstyrkande eller ett avstyrkande av det förvaltarförslag som tingsrätten lämnat. Detta oavsett om det är frågan om en s.k. "listkonkurs" eller om gäldenären eller någon eller flera borgenärer har avgivit förvaltarförslaget. Däremot är det inte myndighetens uppgift att motsätta sig en tilltänkt förvaltare med motiveringen att någon annan person skulle vara lämpligare för uppdraget än den av tingsrätten, eller av borgenär/gäldenär, föreslagne förvaltaren. Det är således inte

⁷ Prop.1975/76:210 s. 187.

⁸ Dnr 831 13564-14/121.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

konkurstillsynens uppgift att ange vem som är *bäst* skickad att handlägga den aktuella konkursen.⁹ I konsekvens härmed är det inte heller myndighetens sak att värdera mellan två eller flera lämpliga förvaltare, vilka föreslagits av olika borgenärer.

Exempel på beaktansvärda invändningar mot en föreslagen förvaltare kan vara att denne saknar tillräcklig erfarenhet och/eller kompetens – för egen del, men också med avseende på förvaltarens kontorsorganisation, för att handlägga en konkurs av aktuell omfattning och karaktär. Vidare skulle omotiverat långa geografiska avstånd mellan förvaltarens och konkursgäldenärens verksamhetsorter kunna medföra en onödig fördyring av konkursen. Sistnämnda invändning bör endast väckas i mindre konkurser, där reskostnader och liknande kan få en oproportionerligt stor inverkan på de totala kostnaderna i konkursen. Som antytts ovan kan förvaltarens förseningar i befintliga uppdrag i vissa fall också vara skäl att tillsvidare avstyrka nya förordnanden.

Nyssnämnda omständigheter kan leda till att den aktuella förvaltaren bedöms som olämplig att åta sig den aktuella konkursen. I så fall ska konkurstillsynen avstyrka ett förordnande i samband med tingsrättens hörande enligt 7 kap. 3 § konkurslagen.

Om det råder tveksamheter om en viss förvaltares lämplighet att åta sig en konkurs kan med fördel den tilltänkta förvaltaren kontaktas för att efterhöra dennes egen uppfattning i frågan.

Vid ett eventuellt avstyrkande av den tilltänkta förvaltaren på grund av dennes olämplighet att åta sig den aktuella konkursen bör myndigheten var noga med att motivera grunden för sin uppfattning. Motiveringen ska baseras på faktiska och sakliga omständigheter, vilka i och för sig kan ha sin grund i myndighetens samlade erfarenheter av den aktuella förvaltaren och dennes organisation. Vid ett avstyrkande bör förvaltaren också delges uppfattningen att myndigheten naturligtvis inte har något emot att förvaltaren får frågan om sitt eventuella förordnande i konkursen prövad av tingsrätten.

---

⁹ Palmér & Savin, Konkurslagen En kommentar, kommentaren till 7 kap. 3 §.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

6 Förslag på förvaltare – från gäldenären och borgenärerna

6.1 Allmänt om förslag

Framförlit de större konkurserna, med stora tillgångar och många anställda, är ofta föremål för förslag på vilken förvaltare som bör utses i konkursen. Det kan vara gäldenären eller borgenärerna som lämnar förslagen. Ibland föreligger flera konkurrerande förvaltarförslag i samma konkurs.

Enligt 1921 års konkurslag (1921:225) hade borgenärerna ett avgörande inflytande på valet av konkursförvaltare, detta genom att på ett s.k. borgenärssammanträde välja slutlig förvaltare i konkursen.¹⁰ Borgenärernas inflytande över vem som ska utses till förvaltare i konkursen har minskat i och med införandet av den nya konkurslagen.

Frågan om borgenärsers möjligheter att få gehör för ett förslag på förvaltare har kommenterats vid flera tillfällen i förarbeten till konkurslagstiftningen.¹¹ Tillsynsutredningen framhöll bland annat att en förvaltare som föreslagits av en borgenär borde kunna förordnas till förvaltare i konkursen. Utredningen framhöll vidare att samma synsätt gjorde sig gällande vid förslag från konkursgäldenären.¹²

Högsta domstolen har vad gäller personförslag i konkurs bland annat uttalat att rätten vid förvaltarvalet visserligen är obunden av varje förvaltarförslag, men att det samtidigt finns mycket som talar för att ett förslag bör kunna beaktas, om den aktuella förvaltaren är lämplig för det aktuella uppdraget och konkurstillsynen inte har någon beaktansvärd invändning mot förslaget. HD tillade att rättens beslut inte är beroende av att den föreslagne personen finns upptagen i en aktuell konkursförvaltarlista.¹³

Mikael Möller har i ett rättsligt utlåtande av den 18 augusti 2008, på uppdrag av Ackordscentralen och Rekonstruktörs- och konkursförvaltarcollege (REKON) i Sverige, anfört bland annat följande i denna fråga. Valet av förvaltare ska uteslutande styras av lämpligheten att förvalta den enskilda konkursen. Omständigheter och argument som läggs fram av konkurstillsynen eller förslagsställande borgenär är beaktansvärda om de tar sikte på just denna lämplighet. Rätten kan och bör beakta synpunkter från konkurstillsynen, borgenär eller gäldenären i den mån de bedöms vara av betydelse för lämplighetsbedömningen. Invändningar mot ett personförslag är däremot inte

¹⁰ Welamsson, Lars, Konkursrätt, Stockholm 1962, s. 122.

¹¹ Prop. 1975/76:210 s. 187, prop. 1978/79:105 s. 160, prop. 1988/89:31 s. 11 och Ds. 1988:37 s. 16.

¹² SOU 2000:62 s. 367.

¹³ NJA 2007 s. 471.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

beaktansvärda om de grundas på andra överväganden än den föreslagnas lämplighet att förvalta den aktuella konkursen. Det räcker att den förvaltare som utses är lämplig, däremot inte nödvändigtvis *lämpligast*. Enligt Möller gäller i princip samma utgångspunkter, oavsett om förslaget läggs fram av en borgenär eller av gäldenären.

Som framhållits i tidigare avsnitt ligger det alltså inte i konkurstillsynens uppgift i samband med hörandet enligt 7 kap. 3 § konkurslagen att motsätta sig en föreslagen förvaltare med motiveringen att myndigheten anser någon annan vara bättre lämpad för uppdraget. Däremot kan naturligtvis den föreslagne förvaltaren på olika grunder anses olämplig att förvalta den aktuella konkursen, varvid myndigheten bör avstyrka den aktuella förvaltaren. De ovan, i avsnitt 5.3, angivna exemplen på beaktansvärda invändningar mot en förvaltare är tillämpliga även i samband med förvaltarförslag från gäldenärens eller någon borgenärs sida.

På samma sätt som gäller för ”listkonkurserna” är det viktigt att konkurstillsynen noggrant motiverar ett eventuellt avstyrkande av ett lämnat förvaltarförslag.

6.2 Förslag från borgenär

Förvaltarförslag från en borgenär accepteras generellt sett av såväl landets konkursdomstolar som av konkurstillsynen i samband med hörandet enligt 7 kap. 3 § konkurslagen. Som framgår av föregående avsnitt får denna inställning anses vila på goda grunder. Förutsättningen är givetvis att den föreslagne förvaltaren är i övrigt lämplig för den aktuella konkursen.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har uttalat att, när valet står mellan två i och för sig lämpliga personer, bör *den* utses som har föreslagits av en borgenär.¹⁴ Borgenärens uppfattning skulle alltså i den här situationen väga tyngre än gäldenärens.

En fråga som bör särskilt uppmärksammas i detta sammanhang är den situationen att en av de borgenärer, som återkommande har fordringar i olika konkurser lämnar förvaltarförslag. Det förekommer i sådana fall att borgenären regelbundet lämnar förslag på samme förvaltare i alla eller de flesta konkurser där borgenären är fordringsägare. Även om det inte nödvändigtvis behöver uppstå en konkret jävssituation måste frågan ändå väckas om inte en sådan borgenär skulle kunna få ett otillbörligt stort inflytande över konkursförvaltaren och därigenom på konkurshandläggningen. Konkurstillsynsverksamheten bör i vart fall genom dialog och diskussion uppmärksamma berörda borgenärer på denna problematik

---

¹⁴ Hovrätten över Skåne och Blekinge, 2000-01-21, Ö 1759-99.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

och om möjligt få borgenärerna att fördela sina förvaltarförslag på ett större antal förvaltare.

6.3 Förslag från gäldenären

I det tidigare refererade avgörandet från Högsta domstolen från 2007 framhålls att enbart det förhållandet att gäldenären föreslagit viss person till förvaltare inte är en sådan omständighet som i och för sig, normalt sett, kan anses rubba förtroendet för förvaltarens opartiskhet. Tvärtom, framhåller HD, kan det finnas anledning att överväga ett förslag från någon som har särskild insikt i konkursboets förhållanden.¹⁵

I ett avgörande från Svea hovrätt entledigades den av tingsrätten förordnande förvaltaren.¹⁶ Istället förordnades den förvaltare som hade föreslagits av gäldenären. Till saken hör måhända att gäldenärsförslaget hade biträtts av en av de större borgenärerna. Hovrätten slog fast att enbart det förhållandet att *gäldenären* föreslår en person till förvaltare inte skulle diskvalificera personen i fråga.¹⁷ Avgörandet måste tolkas så att Hovrätten ansåg att tingsrätten borde ha beaktat gäldenärsförslaget.

Författarna till kommentaren av konkurslagen intar en förhållandevis kritisk hållning till förvaltarförslag i allmänhet och särskilt till förslag från gäldenärens sida. Det hänvisas till de omfattande utredningar som ska göras inom ramen för konkursen – av gäldenärens förhållanden före konkursen. Enligt författarna talar detta med styrka emot att följa ett förvaltarförslag från gäldenärens sida.

Det är inte heller ovanligt att en förvaltare som utsetts efter förslag från gäldenären har svårare att få borgenärernas förtroende under konkursutredningen. Det kan i sin tur ge upphov till samarbetsproblem med borgenärerna under konkursen.

Myndigheten gör bedömningen att gäldenärsförslag i nuläget ska beaktas på samma sätt som borgenärsförslag och att ett förvaltarförslag från gäldenären mycket väl kan tillstyrkas. Däremot kan det finnas särskild anledning att vara uppmärksam på om förvaltarförslaget har sin grund i en sådan relation mellan förvaltaren och gäldenären, som skulle kunna vara ägnad att rubba förtroendet för förvaltarens opartiskhet i konkursen.

---

¹⁵ NJA 2007 s. 471.

¹⁶ Svea hovrätt, 2001-02-21, Ö 883-01.

¹⁷ Palmér & Savin, Konkurslagen En kommentar, kommentaren till 7 kap. 1 §.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

6.4 Särskilt om förvaltarförslag från likvidator

Ett inte obetydligt antal gäldenärer som har trätt i likvidation tvingas varje år ansöka om konkurs. Många likvidationsbolag saknar helt tillgångar och har således inte ens medel till att täcka sina egna likvidationskostnader.

De flesta ”likvidationskonkurser” är sådana att de inte kräver några särskilda specialkunskaper från förvaltarens sida och de allra flesta är sådana att varje konkursförvaltare på ett fullgott sätt kan hantera konkursen.

Det sagda till trots är det inte ovanligt att likvidatorn, som ofta är en advokat och inte sällan också konkursförvaltare, i samband med konkursansökan lämnar förslag på vem som bör utses till förvaltare i konkursen. Det förekommer till och med att konkursförvaltare/likvidatorer regelmässigt ”byter” konkurser sinsemellan.

I ett föregående avsnitt har framhållits att det kan vara olämpligt att en borgenär regelbundet föreslår att en och samme förvaltare utses i de konkurser där borgenären har intressen. På liknande sätt kan det vara olämpligt att en likvidator, i samband med ingivande av konkursansökningar för likvidationsbolagen, lämnar förslag på förvaltare – särskilt om det sker på ett systematiskt sätt vid upprepade tillfällen. Beroende på periodiciteten på dessa förslag kan en relation mellan förvaltaren och gäldenärsföreträdaren uppkomma, som skulle kunna vara ägnad att rubba förtroendet för förvaltarens opartiskhet i dessa konkurser.

I föregående avsnitt refererades till konkurslagskommentaren, vari framgår att de omfattande utredningar som ska göras inom ramen för konkursen – av konkursgäldenärens förhållanden före konkursen – gör förvaltarförslag från gäldenärens sida tveksamma.

Vidare måste det framhållas att allmänhetens förtroende för konkursinstitutet som sådant knappast gynnas av dylika förslag och korsförslag förvaltare och likvidatorer emellan.

Till skillnad från andra ställföreträdare har likvidatorn inte några beaktansvärda intressen av att konkursen handläggs av en viss förvaltare. Även av den anledningen får det normalt sett anses saknas sakliga skäl för likvidatorn att lämna förslag i konkursen.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Det sagda till trots finns det inte tillräckliga skäl för att, generellt sett, avstyrka förslag från likvidatorer.¹⁸ Motsatsen ska emellertid gälla för förvaltarförslag från likvidatorer som *regelmässigt*, korsvis, lämnar förslag på varandra. Dessa förslag bör således normalt sett inte tillstyrkas av konkurstillsynen. I undantagsfall kan det även i sådana fall finnas särskilda omständigheter som motiverar att en viss förvaltare utses att handlägga konkursen och ett förslag skulle således kunna tillstyrkas.

7 Jäv för konkursförvaltare

7.1 Allmänt

Enligt tredje stycket i konkurslagens 7 kap. 1 § får förvaltaren inte stå i sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans opartiskhet i konkursen. Detsamma sägs gälla om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för förvaltarens opartiskhet kan rubbas.

Konkurslagens bestämmelse om jäv är med nödvändighet mycket allmänt hållen och ger inte mycket stöd för bedömningen av enskilda jävssituationer.

Frågan om jäv för en konkursförvaltare måste bedömas utifrån det faktum att förvaltaren har en absolut och närmast oinskränkt bestämmanderätt över konkursboet och de åtgärder som vidtas inom ramen för konkursen. Visserligen är förvaltaruppdraget kringgärdat av en mängd bestämmelser i konkurslagen och i anslutande författningar samt det faktum att förvaltaren i viktigare frågor ska höra framförallt särskilt berörda borgenärer och tillsynsmyndigheten.

Det faktum att förvaltarförslag från både gäldenären och borgenärer generellt sett accepteras i svensk rätt är också ett förhållande som gör att en noggrann jävskontroll från konkursförvaltarens sida är särskilt angelägen.

Konkurslagen utgår från att varje konkursförvaltare själv har huvudansvaret för att, inför sitt förordnande, kontrollera om jäv kan föreligga i en enskild konkurs. Konkurslagen ålägger därutöver förvaltaren en skyldighet att omedelbart underrätta konkurstillsynen om omständigheter som *kan* medföra jäv för honom.

Även om huvudansvaret således åvilar förvaltaren kan det bli aktuellt för konkurstillsynen att - på förekommen anledning - utreda om jäv föreligger i en specifik situation.

¹⁸ Svea Hovrätt har i ett avgörande den 7 december 2015 inte ändrat tingsrättens beslut att förordna en förvaltare efter förslag från likvidatorn (mål nr. Ö 10460-15).

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Förutom bestämmelsen i 7 kap. 1 § konkurslagen återfinns frågan om jäv för konkursförvaltare också i andra regelverk. De flesta konkursförvaltare är advokater och är i den egenskapen skyldig att följa de vägledande reglerna om god advokatsed, utarbetade av Sveriges Advokatsamfund.¹⁹

Av de vägledande reglerna om god advokatsed framgår att en advokat inte får anta ett uppdrag om en intressekonflikt eller en beaktansvärd risk för sådan konflikt föreligger eller det finns en risk att den uppstår i framtiden. Innan advokaten antar uppdraget ska han pröva om en intressekonflikt kan vara för handen.

De flesta av de förvaltare som är advokater organiseras av REKON. Kollegiet har inom ramen för god förvaltarsed tagit fram rekommendationer ifråga om jäv.

7.2 Förvaltarens underrättelseskyldighet enligt 7 kap. 1 § sista stycket konkurslagen

Som tidigare framhållits är utgångspunkten att konkursförvaltaren själv kontrollerar om jäv kan föreligga i en enskild konkurs. Härutöver ålägger konkurslagen förvaltaren en skyldighet att omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om omständigheter som *kan* medföra jäv för honom (7 kap. 1 § sista stycket konkurslagen). Det gäller både i tiden före konkursutbrottet, inför förvaltarförordnandet, men också när som helst under en pågående konkurs.

Bestämmelsen är av fundamental betydelse för myndighetens möjligheter att fullgöra de funktioner som den ålagts i anslutning till frågorna om jäv för konkursförvaltarna.

Förvaltaren ska alltså lämna en sådan underrättelse så snart denne har någon form av koppling till någon intressent i den konkurs han eller hon är tilltänkt att förordnas som förvaltare i – eller redan är förordnad i. Huruvida förvaltaren själv gör bedömningen att han eller hon är jävig eller inte till följd av den aktuella kopplingen har inte någon betydelse för om Kronofogdens konkurstillsyn ska underrättas.

---

¹⁹ De vägledande reglerna om god advokatsed antogs av Advokatsamfundets styrelse den 29 augusti 2008 och trädde i kraft den 1 januari 2009. Den senaste lydelsen av reglerna gäller från den 7 december 2012.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Utifrån den information som förvaltaren lämnar och andra upplysningar som inhämtas i frågan ska konkurstillsynen göra en egen bedömning av om förvaltaren ändå kan förordnas i den aktuella konkursen - eller inte. Myndighetens bedömning ska meddelas förvaltaren. Liksom gällande ett avstyrkande på grund av förvaltarens olämplighet är det viktigt att grunderna för myndighetens ståndpunkt gällande förvaltarens jäv är väl motiverade och att denna motivering också delges förvaltaren.²⁰ Om myndighetens uppfattning är att förvaltaren inte bör åta sig konkursen, kan förvaltaren välja att dela myndighetens bedömning och avstå konkursen eller begära att tingsrätten prövar frågan i samband med förvaltarförordnandet i konkursen.

Underrättelseskyldigheten kan som sagt också aktualiseras under en pågående konkurs, om förvaltaren först då fått kännedom om någon form av koppling till en intressent i konkursen. Frågan kan då utmynna i att förvaltaren begär att få lämna uppdraget, varefter tingsrätten entledigar honom i konkursen. Om konkurstillsynen och förvaltaren gör olika bedömningar i frågan kan myndigheten komma att begära att tingsrätten entledigar förvaltaren från uppdraget.

I förarbetena till bestämmelsen framhöll lagrådet att en förvaltares underlåtenhet att i tid underrätta Kronofogdens konkurstillsyn om en jävsgrundande omständighet skulle kunna medföra att förvaltarens arvode sattes ned.²¹ Högsta domstolen uttalade emellertid i ett beslut från december 2014 att det framstod som osäkert hur lagrådets uttalande skulle uppfattas och att det saknas direkt lagstöd för att reducera en förvaltares arvode vid utebliven underrättelse - och det oavsett om det i efterhand visat sig att förvaltaren varit jävig eller inte.²² HD påpekar däremot att en underlåtenhet att iaktta underrättelseskyldigheten skulle kunna inverka på bedömningen av förvaltarens lämplighet för nya uppdrag.

Slutsatsen är alltså att en förvaltares åsidosättande av sin underrättelseskyldighet inte i sig kan medföra en reduktion av arvodet. Det gäller oavsett om förvaltaren i efterhand faktiskt visat sig vara jävig eller inte. Förvaltarens underlåtenhet att underrätta myndigheten kan emellertid inverka på bedömningen av hans lämplighet för nya förvaltaruppdrag.

Det sagda föranleder att konkurstillsynen vid varje åsidosättande av underrättelseskyldigheten bör påtala detta för förvaltaren – antingen i ett s.k. orent arvodesyttrande i samband med konkursens slut eller vid en särskild kontakt med förvaltaren. Om förvaltaren upprepade gånger försummar att iaktta underrättelseskyldigheten bör förvaltaren även, skriftligen, underrättas om att

²⁰ Jämför avsnitt 5.3 om konkurstillsynens roll i samband med hörandet.

²¹ Prop. 1988/89:31 s. 15.

²² Högsta domstolens beslut den 3 december 2014, Ö 5505-13.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

detta kan påverka myndighetens bedömning av förvaltarens möjligheter till nya förordnanden. Detsamma bör gälla vid enskilda, allvarigare, fall av underlåtenhet att iakttä bestämelsen. I det sammanhanget finns det anledning att se särskilt allvarligt på fall där myndigheten sannolikt hade bedömt förvaltaren vara jävig, om myndigheten hade haft den information som förvaltaren underlåtit att lämna.

Om åsidosättandet av underrättelseskyldigheten kan anses ha föranlett skada för konkursboet kan en talan om klander av förvaltarens slutredovisning övervägas.²³

Förutom ovannämnda reaktioner på en försummad underrättelse kan det finns skäl att anmäla en förvaltare till Advokatsamfundet om denne i brustit i sin underrättelseskyldighet. En anmälan bör förbehållas allvarigare fall och sådana där förvaltaren, trots påpekande, upprepade gånger bryter mot underrättelseskyldigheten. Möjligheten till anmälan finns inte såvitt gäller förvaltare på landets Ackordscentraler, vilket inte kan anses utgöra tillräckligt skäl för att avstå från att anmäla förvaltare som är advokater.²⁴

7.3 De olika jävssituationerna

Relationer till gäldenären och dess ställföreträdare

7.3.1 Inledning

Många av de granskningsmoment som konkursförvaltaren är ålagd att utföra enligt konkurslagen riktar sig mot just gäldenären eller dess ställföreträdare och i vissa fall även gäldenärens ägare. Det rör sig bland annat om brottsefterforskningar, bedömningar av bokföringens skick och granskningar med anledning av aktiebolagslagens bestämmelser. Redan mot denna bakgrund finns det ofta anledning att se särskilt allvarligt på kopplingar mellan den tilltänkte förvaltaren och gäldenären eller dess ställföreträdare.

7.3.2 Närstående till gäldenären enligt 4 kap. 3 § konkurslagen

En utgångspunkt för de flesta jävsbedömningar, oavsett rättsområde, är att den som står i en personlig relation till någon inte ska ta befattning med frågor som rör denne – den närstående. Utöver de personliga relationerna kan även ett ekonomiskt intresse i en näringsidkare eller juridisk person grunda en närståenderelation.

---

²³ Prop. 1988/89:31 s. 15.

²⁴ Enligt arbetsordningen är verksamhetschefen som i varje enskilt fall beslutar om en anmälan till Advokatsamfundet.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Av konkurslagens 4 kap. 3 § framgår vilka som i konkurssammanhang ska anses vara närstående till en konkursgäldenär, både gäldenärer som är fysiska och juridiska personer.

Det sagda innebär att utgångspunkten för bedömningen, i fall då en närståendesituation föreligger mellan förvaltaren och konkursgäldenären, är ett antagande om att jäv föreligger. Endast undantagsvis kan omständigheterna i det enskilda fallet vara sådana att jäv trots allt inte föreligger.

7.3.3 Uppdrag för gäldenären eller dess ställföreträdare

Utöver de nyss behandlade närståenderelationerna kan även andra kopplingar mellan förvaltaren och konkursgäldenären vara att bedöma som jäv. Med gäldenären i detta sammanhang avses även ställföreträdare och andra befattningshavare för de gäldenärer som är juridiska personer.

Den utan jämförelse vanligaste typen av koppling mellan en tilltänkt förvaltare (eller någon av dennes kollegor) och gäldenären är ett pågående eller tidigare klientförhållande.

Enligt advokatsamfundets regler om god advokatsed har en advokat en långtgående lojalitetsplikt gentemot sina klienter. Denna lojalitetsplikt kvarstår många gånger lång tid efter uppdragets avslutande.²⁵ Detta påverkar naturligtvis förutsättningarna för en advokat att åta sig uppdraget som konkursförvaltare i en klients, nuvarande eller före detta, konkurs.

Vid bedömningen av om jäv föreligger för en konkursförvaltare baserat på ett tidigare klientförhållande måste framförallt hänsyn tas till uppdragets omfattning och tiden som passerat sedan uppdragets slutförande. Att förvaltaren exempelvis regelbundet företräder gäldenären i stora uppdrag är naturligtvis allvarigare, ur jävssynpunkt, än att förvaltaren utfört ett mindre uppdrag, som dessutom ligger långt tillbaka i tiden.

Ytterligare en omständighet som har betydelse för jävsbedömningen i förhållande till gäldenärens ställföreträdare och andra viktigare befattningshavare är om det tidigare uppdraget haft anknytning till befattningshavarens ställning i gäldenärsbolaget eller om uppdraget har varit av rent privat karaktär. Även privata uppdrag kan medföra jäv, om det i anledning av uppdraget har uppstått ett starkare band mellan förvaltaren och personen ifråga. Det torde emellertid krävas ett mer

²⁵ Advokatetik – En praxisgenomgång av Claes Peyron, 2010, sid 103 f.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

omfattande uppdrag för att den privata angelägenheten ska medföra att det finns en beaktansvärd risk för att relationen ska ha kommit att rubba förtroendet för förvaltarens opartiskhet.

Av det sagda framgår att jäv ofta, typiskt sett, föreligger i de fall det vid konkursutbrottet finns ett klientförhållande mellan förvaltaren och konkursgäldenären eller dess företrädare. Detsamma gäller om ett klientförhållande tidigare förelegat, men avslutats före konkursen.

Av RH 1998:83 framgår att en advokat som tidigare biträtt ett aktiebolag som ombud i en tvist, och därefter utsågs till förvaltare i bolagets senare konkurs, inte var lämplig som förvaltare. Omständigheterna ansågs vara sådana att förtroendet för hans opartiskhet i konkursen kunde rubbas.

Av NJA 1981 s. 764 kan utläsas att inget bör hindra att till förvaltare utses en person som före konkursen blivit anlitad av gäldenären endast för rådgivning i anledning av sin obeståndssituation.

Att gäldenären i konkursansökan har föreslagit förvaltaren till uppdraget utgör inte i sig tillräcklig grund för att anse att förvaltaren är jävig.

7.3.4 Övriga relationer till gäldenären eller dess ställföreträdare

Delikatessjäv innefattar en rad olika förhållanden som innebär att den tilltänkte förvaltaren, utan att vara närstående till gäldenären och utan att ha ett sådant förhållande till gäldenären som har behandlats i tidigare avsnitt, ändå har sådan personlig eller ekonomisk relation till någon intressent i konkursen att relationen skulle kunna rubba förtroendet för förvaltarens opartiska handläggning av konkursen.

Exempel på sådana förbindelser är förvaltarens relation av något slag till konkursgäldenärens ställföreträdare, vissa anställda med särskilda befattningar, revisorer eller andra personer knutna till gäldenären och som kan komma att beröras av handläggningen av konkursen. För att vara jävsgrundande räcker det inte med en nära relation mellan förvaltaren och någon med intressen i konkursen. Relationen måste också vara av sådan art att den medför en objektivt beaktansvärd risk för att förtroendet för förvaltarens opartiskhet i konkursen skulle kunna rubbas.²⁶ Det kan noteras att förhållandet kan vara av antingen vänskaplig

²⁶ Svea Hovrätt har i ett avgörande den 7 december 2015 inte ändrat tingsrättens beslut att förordna en förvaltare efter förslag från likvidatorn. Detta trots att de bägge advokaterna tidigare under många år varit verksamma på samma advokatbyrå och där förvaltaren tidigare varit suppleant i likvidatorns advokataktiebolag (mål nr. Ö 10460-15).

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

karaktär, men kan lika gärna bestå av en relation som grundas på personliga *motsättningar*.

En annan situation som skulle kunna föranleda att en jävsproblematik successivt byggs upp är om en förvaltare vid upprepade tillfällen blir föreslagen av en ställföreträdare, som har olika verksamheter vilka försätts i konkurs under en kortare eller längre tidsperiod. Det skulle kunna vara så att en personlig relation byggs upp mellan förvaltaren och gäldenärsföreträdaren och att denna relation skulle kunna rubba förtroendet för förvaltarens opartiska handläggning av konkurserna ifråga.²⁷

Det är svårt att redovisa gemensamma utgångspunkter för bedömningen av de många olika situationer som kan falla in under detta avsnitt. Bedömningen måste göras i varje enskilt fall för sig. Vad som är viktigt är att frågan om förvaltarens förhållande till gäldenären blir ordentligt utredd innan beslut i frågan fattas.

7.3.5 Uppdrag som företagsrekonstruktör för gäldenären

En företagsrekonstruktör kan sägas vara en kvalificerad rådgivare för gäldenären. Däremot intar rekonstruktören inte ställningen som en av dess ställföreträdare.

Utgångspunkten är att den som varit gäldenärens företagsrekonstruktör i de flesta fall inte kan åta sig ett efterföljande uppdrag som konkursförvaltare. I förarbetena till lagen om företagsrekonstruktion (1996:764) anges emellertid att det i vissa undantagsfall inte behöver föreligga något hinder mot att utse rekonstruktören till konkursförvaltare, och att effektivitetsskäl dessutom talar för att det kan vara lämpligt.²⁸ Förarbetena framhåller följande exempel på omständigheter som, när de föreligger, gör att rekonstruktören även skulle kunna utses till förvaltare – att rekonstruktörsuppdraget endast har pågått under en mycket begränsad tid samt att rekonstruktören inte har hunnit vidta några väsentliga handläggningsåtgärder.

Högsta domstolen har i inte mindre än tre beslut under december månad 2014 tagit fasta på vad som angavs i förarbetena till lagen om företagsrekonstruktion - att en tidigare rekonstruktör efter en individuell bedömning i vissa fall faktiskt kan tillåtas åta sig en efterföljande konkurs i rekonstruktionsbolaget.²⁹ I ett av målen hade två år och fem månader förflutit mellan rekonstruktionens avslut och den efterföljande konkursen. Rekonstruktionen hade pågått under cirka ett års tid och varit lyckad. Enligt HD:s beslut hade en tillräckligt lång tid förflutit för att

²⁷ Jämför även avsnitt 7.3.8 om s.k. stafettkonkurser.

²⁸ Prop. 1995/96:5 s. 106.

²⁹ Högsta domstolens beslut i NJA 2014 s. 788 och 2014 s. 922 samt HD:s beslut den 18 december 2014 i mål Ö 4110-14.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

rekonstruktören i det fallet skulle anses vara oförhindrad att åta sig även konkursförvaltaruppdraget. Av stor betydelse för denna slutsats var också det faktum att någon självgranskning inte skulle bli aktuell i konkursen. Med självgranskning avses i detta fall att förvaltaren i konkursen skulle bli tvungen att själv granska sitt eget arvode för rekonstruktionsuppdraget och även transaktioner och beslut som han själv varit delaktig i – i sin egenskap av rekonstruktör. Som exempel kan anföras rekonstruktörens eventuella samtycke till ett avtal som skulle kunna innebära att en motpart får en superförmånsrätt för sin fordran i en eventuellt efterföljande konkurs.

I de bägge andra målen hade rekonstruktionerna endast pågått under ett fåtal veckor och det hade bara hunnit vidtas ett fåtal mindre åtgärder. HD ansåg att rekonstruktörerna var oförhindrade att handlägga de efterföljande konkurserna i rekonstruktionsbolagen.

Sammantaget kan de faktorer som HD tar upp i sina avgöranden delas upp i två olika aspekter av jävsbedömningen.

För det första kan det under rekonstruktionen ha utvecklats starka band mellan rekonstruktören och en viss aktör i konkursen, exempelvis en borgenär eller företrädarna för gäldenären. Sådana band skulle kunna medföra att en utomstående aktör ifrågasätter förvaltarens oberoende. HD framhåller emellertid att sådana relationer endast undantagsvis utvecklas inom ramen för en företagsrekonstruktion.

För det andra kan en förvaltare tvingas granska sitt eget arbete som rekonstruktör, exempelvis om en viss transaktion eller säkerhet skulle vara återvinningsbar (exempelvis en superförmånsrätt), om rekonstruktören medverkat till otillåtna transaktioner enligt aktiebolagslagens regler, eller att förvaltaren själv ska bestämma eller granska arvodet för sitt arbete som rekonstruktör. För det fall rekonstruktören inte vid tiden för konkursen har överlåtit åt rätten att bestämma arvodet för rekonstruktörsuppdraget innan förvaltaren ska utses i den efterföljande konkursen föreligger sannolikt hinder mot att rekonstruktören även utses till konkursförvaltare.

HD påtalade emellertid i avgörandena att effektivitetsskäl, dvs. att rekonstruktören skulle ha värdefulla förkunskaper om gäldenären, *inte* får påverka jävsbedömningen.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

7.3.6 Förvaltaren är eller har varit gäldenärens likvidator

Av praxis från Högsta domstolen framgår att den som varit likvidator för gäldenären inte bör förordnas till förvaltare i bolagets efterföljande konkurs.³⁰

Det är givetvis olämpligt för en förvaltare att granska åtgärder denne tidigare företagit i egenskap av likvidator. Det är t ex olämpligt att förvaltaren själv granskar om bokföringsskyldigheten har efterlevts i likvidationsbolaget (i förekommande fall den ekonomiska föreningen).

Ytterligare en omständighet, som understryker det olämpliga i att till förvaltare utse likvidatorn, är att likvidatorn vid konkursutbrottet är bolagets ställföreträdare och således ska avlägga (obligatorisk) bouppteckningsed i konkursen. Förvaltaren skulle således vid edgångssammanträdet tvingas ”sitta på två stolar” och i viss mening hålla edgångssammanträde med sig själv. Inte minst för att bibehålla allmänhetens förtroende för konkursinstitutet är det inte en tilltalande situation.

Som framgår av ovan är det oftast olämpligt att en gäldenärens likvidator utses till förvaltare i en på likvidationen påföljande konkurs och utgångspunkten för bedömningen blir att likvidatorn är jävig att åta sig uppdraget som förvaltare.

Undantagsvis skulle en före detta likvidator, om mycket lång tid passerat sedan likvidationen avslutades, kunna komma ifråga för uppdraget som konkursförvaltare i en senare konkurs.

En annan situation som kan uppstå vid ett dödsbos konkurs är att den tilltänkte förvaltaren har varit utsedd till boutredningsman för dödsboet. Frågan om detta är lämpligt har så vitt känt inte prövats i praxis. Delvis påminner situation om den nyss beskrivna gällande likvidatorer och ledning bör kunna hämtas därifrån. Även om boutredningsuppdraget upphör i och med konkursbeslutet enligt 19 kap. 7 § Ärvdabalken är boutredningsmannen ensam behörig att företräda boet i fråga om försättande i konkurs - och ensam behörig att överklaga konkursbeslutet.

Liknande resonemang skulle kunna föras om konkursförvaltaren har varit gäldenärens förordnade förvaltare enligt föräldrabalken.

7.3.7 Koncerner i konkurs

Effektivitetsskäl talar ofta för att en förvaltare bör utses att handlägga en koncerns samtliga bolags konkurser.

---

³⁰ NJA 1970 s. 193.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Det är inte ovanligt att det föreligger en sammanblandning mellan bolagen i en koncern då bolagen från ledningshåll i princip utnyttjats som ett enda bolag – en enhet. I en sådan situation skulle utredningen av koncernförhållandena närmast försvåras av att flera olika förvaltare förordnades för de olika koncernbolagen. En förvaltare för hela koncernen innebär således många gånger samordningsfördelar som kommer borgenärerna till gagn.

Ur jävssynpunkt föreligger det, normalt sett, inte några problem med att samme förvaltare utses i alla koncernbolagen. Denna utgångspunkt kan emellertid påverkas av en rad omständigheter i det enskilda fallet, varefter motsatt bedömning i jävsfrågan kan komma att göras.

Som framgått ovan bör det också påtalas att effektivitetsskäl i sig inte får vara en del av själva jävsbedömningen.³¹

Att en och samma förvaltare handlägger hela koncernen får inte riskera att gå ut över någon enskild borgenär. Finns det vitt skilda borgenärskollektiv i koncernbolagen, där en eventuell utdelning i ett gäldenärsbolag får stor påverkan på utdelningen i ett annat av bolagen, talar det förhållandet emot det lämpliga i att samme förvaltare handlägger båda koncernbolagens konkurser. Det skulle i sådana fall kunna uppstå misstankar hos borgenärerna att någon av dem har gynnats på bekostnad av någon annan.

Är det vidare redan vid konkursutbrottet känt att det finns tvistiga förhållanden av någon omfattning koncernbolagen emellan talar även detta emot att *en* förvaltare utses för hela koncernen. Beroende på hur tydligt de motstående intressena kan avskiljas kan det i vissa fall räcka med att en medförvaltare utses för att bevaka ett visst intresse, men frågan måste avgöras från fall till fall.

Det finns dessutom situationer när konkurstidpunkten för respektive bolag kan innebära att det är mindre lämpligt att samme förvaltare handlägger alla konkurser i en koncern. Ett exempel på en sådan situation är när ett dotterbolag (som är ett handelsbolag eller kommanditbolag) försätts i konkurs en tid efter moderbolaget, som då också är bolagsman/komplementär i dotterbolaget. Förvaltaren skulle då kunna tvingas avlägga bouppteckningsed i dotterbolagets konkurs. Denna situation liknar den som uppstår ifall av att en likvidator skulle utses till konkursförvaltare i likvidationsbolaget.³² Inte minst för att bibehålla allmänhetens förtroende för konkursinstitutet är det inte en tilltalande situation.

³¹ Högsta domstolens beslut den 18 december 2014 i mål Ö 4110-14.

³² Jämför avsnitt 7.3.6 – förvaltaren har varit gäldenärens likvidator.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

7.3.8 Stafettkonkurser

Om en konkurs inträffar i ett företag som förvärvat sin rörelse från ett äldre konkursbo brukar man tala om en stafettkonkurs.

Kopplingen mellan de både konkurserna ligger således främst i rörelsen och inte nödvändigtvis i att bolagen har samma ställföreträdare, även om den saken också kan komma att påverka den helhetsbedömning som ska göras för att utvärdera om jäv föreligger eller inte.

Att förvaltaren tidigare sålt ett konkursbolags rörelse medför generellt sett inte i sig att han skulle vara jävig att sälja samma rörelse vid ett senare tillfälle - i en annan konkurs. Har förvaltaren däremot i den första konkursen vidtagit åtgärder med rörelsen, vilka skulle kunna angripas - kanske till och med så att de skulle kunna föranleda ett skadeståndsansvar gentemot det förvärvarande bolaget, kan det däremot vara olämpligt att förvaltaren även åtar sig uppdraget som förvaltare i det förvärvande bolaget. Vederlaget för rörelseöverlåtelsen skulle kunna bli föremål för en återvinningstalan, i det förvärvarande bolagets konkurs - om överlåtelsen skett på oriktiga grunder och om kort tid förflutit mellan konkurserna. De beskrivna situationerna torde emellertid vara mycket sällsynta.

Det skulle även kunna vara olämpligt att utse förvaltaren i samma rörelses nya konkurs om viss egendom varit föremål för tvist i fråga om huruvida egendomen omfattas av viss förmånsrätt eller inte, vilket även skulle kunna bli föremål för en liknande tvist i den nya konkursen. Förvaltaren har då redan tidigare tagit ställning till en fråga som kan få stor betydelse för berörd borgenär.

Frågan om jäv i stafettkonkurser har prövats av Svea Hovrätt i ett avgörande från 1997. Hovrätten konstaterade att omständigheterna i den aktuella situationen inte var sådana att jäv kunde anses föreligga för förvaltaren.³³

Relationer till borgenärerna eller deras ställföreträdare

7.3.9 Inledning

Av konkurslagen framgår att det åligger förvaltaren att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa. Det är alltså av yttersta vikt att förvaltaren inte agerar till förmån för en viss enskild borgenär på bekostnad av borgenärskollektivet som helhet. Det är naturligtvis inte ovanligt att borgenärerna i en konkurs har sinsemellan motstridiga intressen.

³³ RH 1998:21.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

En rad omständigheter kan vara att beakta vid den helhetsbedömning som ska göras i samband med en förvaltares koppling till någon av borgenärerna i konkursen. Uppräkningen är inte uttömmande, men nämnas kan bland annat följande omständigheter:

- Storleken på borgenärens fordran i konkursen, även om den är förmånsberättigad eller inte
- Hade konkursgäldenären vid konkursutbrottet en pågående tvist med borgenären
- Står det redan vid konkursutbrottet klart att det är frågan om en avskrivnings- eller utdelningskonkurs

I många konkurser har någon eller några borgenärer en förmånsberättigad fordran och har därmed under vissa förutsättningar förtur till utdelning framför andra borgenärer. Detta kan i sig innebära att det finns olika intressen hos borgenärerna. Av förmånsrättslagen framgår visserligen hur tillgångarna ska fördelas i samband med konkursens avslut. Men det ankommer på förvaltaren att dessförinnan granska yrkade förmånsrätter, exempelvis en panträtt, så att lagens krav på en giltig förmånsrätt verkligen föreligger. Förvaltaren ska också bedöma vilken egendom som omfattas av förmånsrätten.

Av det sagda framgår att förvaltarens eventuella koppling till en av de dominerande borgenärerna i konkursen kan vara en försvårande omständighet vid jävsbedömningen.

Även en relation till den som hävdar separationsrätt eller en mer omfattande kvittningsrätt i konkursen kan vara att bedöma på samma sätt, som kopplingar till någon av borgenärerna i konkursen.

7.3.10 Närstående till borgenärer

En utgångspunkt för de flesta jävsbedömningar, oavsett rättsområde, är att den som står i en personlig relation till någon inte ska ta befattning med frågor som rör denne – den närstående. Utöver de personliga relationerna kan även ett ekonomiskt intresse i en näringsidkare eller juridisk person grunda en närståenderelation.

Av konkurslagens 4 kap. 3 § framgår vilka som i konkurssammanhang ska anses vara närstående till en *konkursgäldenär*, både gäldenärer som är fysiska och juridiska personer. Ledning kan sökas i denna bestämmelse även såvitt gäller relationer mellan förvaltaren och en borgenär.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Det sagda innebär att det typiskt sett föreligger en stark presumtion för jäv, om det kan påvisas en närstående relation mellan förvaltaren och någon av borgenärerna i konkursen. Endast undantagsvis kan omständigheterna i det enskilda fallet vara sådana att jäv trots allt inte föreligger.

7.3.11 Uppdrag för borgenären eller dess ställföreträdare

En advokat har en långtgående lojalitetsplikt gentemot sina klienter och denna lojalitetsplikt kan kvarstå även lång tid efter uppdragets avslutande. Det har betydelse för den bedömning som ska göras för det fall en av borgenärerna i konkursen är eller tidigare har varit klient till konkursförvaltaren eller till en kollega på förvaltarens byrå. Rent advokatetiskt har det ur ett jävsperspektiv inte någon betydelse om den jävsgrundande kopplingen är till konkursförvaltaren personligen eller dennes kollegor på samma advokatbyrå. Vid bedömningen av om jäv föreligger för en konkursförvaltare minskar emellertid den beaktansvärda risken för att en jävskoppling får effekt på konkurshandlingen ju längre denna kedja dras ut. Den koppling till en borgenär i konkursen, som en förvaltarens kollega – eventuellt i en annan landsände – har innebär normalt sett en mindre risk för en reell påverkan på hur förvaltaren utför sitt uppdrag i konkursen. Även utformningen av den aktuella advokatbyråns ekonomiska vinstdelningssystem skulle kunna vara en del av bedömningen. Om en advokat på ett visst kontor får ekonomisk vinning av det arbete advokater på andra kontor utför är den beaktansvärda risken för att förtroendet för förvaltarens opartiskhet i konkursen kan komma att rubbas typiskt sett större än om sådan ekonomisk samhörighet saknas.

Av stor betydelse för bedömningen av om jäv föreligger eller inte är naturligtvis omfattningen och varaktigheten i förvaltarens uppdrag för borgenären. Att förvaltaren exempelvis regelbundet företräder någon av borgenärerna i stora uppdrag är naturligtvis allvarigare, ur jävssynpunkt, än att förvaltaren utfört ett mindre uppdrag, som dessutom ligger långt tillbaka i tiden.

Att en föreslagen förvaltare i egenskap av förvaltare för ett annat konkursbo har haft affärer med nu aktuell konkursgäldenär behöver inte innebära att förvaltaren ska anses jävig. Föreligger det däremot ett behov av att granska mellanhavandena bolagen emellan, eller om det uppstått intressekonflikter eller till och med tvister mellan bolagen, bör förvaltaren givetvis avstå att åta sig det senare uppdraget. Man kan överväga om det är tillräckligt att det utses medförvaltare för att granska transaktionen där jäv kan uppstå eller om förhållandet är så omfattande att förvaltaren inte alls bör åta sig uppdraget.

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

Det förekommer givetvis också att en borgenärs ställeföreträdare eller annan viktigare befattningshavare (exempelvis ekonomichef eller aktiv ägare) varit klient på förvaltarbyrån. Även i dessa fall måste ett övervägande göras om förvaltaren kan åta sig uppdraget eller inte. Ju mindre betydelsefull befattningshavare desto svagare blir givetvis jävskopplingen.

Ytterligare en fråga som kan påverka bedömningen i den här delen är det s.k. bankundantagets eventuella tillämplighet. Bankundantaget redovisas bland annat i Advokatsamfundets vägledande regler om god advokatsed. Bankundantaget rör förvaltarens uppdrag för mycket stora bolag eller organisationer. Några exempel på sådana större sammanslutningar är de största bankerna, stora byggbolag, de stora försäkringsbolagen samt stat eller kommun.

En förvaltare (eller dennes kollega) som haft ett uppdrag för en mindre enhet av ett sådant bolag eller organisation behöver inte med nödvändighet anses jävig i en konkurs där en annan enhet av samma organisation är borgenär i konkursen. Ett exempel är den förvaltare (eller advokatkollega) som sitter i en lokal bankstyrelse. Förvaltaren ska då inte regelmässigt behöva anses jävig i en konkurs där en annan del av banken, i en annan del av landet, har intressen i konkursen. Det är viktigt att påpeka att förvaltarens underrättelseskyldighet, enligt bestämmelsen i 7 kap. 1 § sista stycket konkurslagen, ska iakttas även i situationer som den som beskrivs i bankundantaget.

Avgörande för bedömningen i det enskilda fallet är normalt sett omständigheter som - vilken inblick i enhetens beslutsfunktioner har förvaltaren (eller kollegan) fått i det första uppdraget och hur självständiga är de olika enheterna av organisationen.³⁴

I den situationen att en tilltänkt förvaltare, eller dennes kollega, som tidigare haft eller alltjämt har en borgenär som klient på sin advokatbyrå (själv eller kollega) föreligger ofta - typiskt sett - en förhållandevis stark presumtion för att jäv föreligger.

För det fall förvaltaren själv eller någon av dennes kollegor har en företroende-ställning i ett borgenärsbolag aktualiseras närmast närståendereglererna i föregående avsnitt.

Den problematik som kan uppstå när samma borgenär återkommande och regelbundet föreslår samme förvaltare att handlägga de konkurser där borgenären

³⁴ Advokatetik – En praxisgenomgång av Claes Peyron, 2010, sid 106 f.

Beslutad av
Lena Bäcker
Dokumentägare
Lena Bäcker
Gäller fr.o.m.
2016-03-01

Kronofogdemyndighetens ställningstagande

Ansvarig organisation	Nr
Verksamhetsomr. 1	4/16/TSM
Beslutsdatum	Dnr
2016-02-08	832 298-16/121
Ny	

har intressen redovisas nedan under nästa avsnitt - övriga relationer till borgenären eller dess ställföreträdare (eller annan befattningshavare)

7.3.12 Övriga relationer till borgenären eller dess ställföreträdare

Delikatessjäv innefattar en rad olika förhållanden som innebär att den tilltänkta förvaltaren, utan att vara närstående till någon av borgenärerna och utan att ha ett sådant förhållande till någon av borgenärerna som har behandlats i tidigare avsnitt, ändå har en sådan personlig eller ekonomisk relation till en av borgenärerna i konkursen, som skulle kunna rubba förtroendet för förvaltarens opartiska handläggning av konkursen.

Exempel på sådana förbindelser är förvaltarens relation av något slag till någon av borgenärernas ställföreträdare, anställda med särskilda befattningar, revisorer eller andra personer knutna till någon borgenär och som kan komma att beröras av handläggningen av konkursen. För att vara jävsgrundande är det inte tillräckligt att det föreligger en nära relation mellan förvaltaren och någon med intressen i konkursen – relationen måste också vara av sådan art att den medför en objektivt beaktansvärd risk för att förtroendet för förvaltarens opartiskhet i konkursen skulle kunna rubbas. Det kan noteras att förhållandet inte måste vara av vänskaplig karaktär, utan lika gärna kan handla om en relation som grundas på personliga *motsättningar*.

En annan situation som skulle kunna föranleda att en jävsproblematik successivt byggs upp är om en förvaltare vid upprepade tillfällen blir föreslagen av någon som är återkommande intressent i konkursförfaranden, exempelvis ett kreditinstitut eller staten genom Skatteverket. Om en förvaltare får en större mängd uppdrag efter förslag från en viss borgenär kan det objektivt sett ifrågasättas om det finns en risk för att denna borgenär kan komma att gynnas otillbörligt, antingen på bekostnad av övriga borgenärer eller genom att konkursutredningen inte genomförs med skälig omsorg. Det måste dessutom anses olämpligt att en förvaltare får en så stor andel av sina konkurser efter önskemål av en viss borgenär att förvaltarens verksamhet blir ekonomiskt beroende av dessa uppdrag.

Det är svårt att redovisa gemensamma utgångspunkter för bedömningen av de många olika situationer som kan falla in under detta avsnitt. Bedömningen måste göras i varje enskilt fall för sig. Vad som är viktigt är att frågan om förvaltarens förhållande till en viss borgenär blir ordentligt utrett innan beslut i frågan fattas.